Bijlage 1: GEBIEDSANALYSE

Ontstaansgeschiedenis
Deze verschillende kenmerken zijn verklaarbaar vanuit de ontstaansgeschiedenis van het gebied. Na de laatste ijstijd was ons land kaal en koud en is er door de wind een dikke laag zand afgezet. Resultaat was een golvend dekzandlandschap. Hierna werd het klimaat natter. Regenwater sneed beekdalen door het gebied. Op de grens tussen de hoge en droge dekzanden en de lage en natte beekdalen vestigden zich de eerste mensen. Oploo lag op zo'n plek. Hier legden de eerste boeren akkertjes aan. De lager gelegen beekdalen werden gebruikt voor hooiland. Door jarenlang agrarisch gebruik en bemesting van gronden ontstonden hier de oude akkers. Wegen werden aan elkaar geknoopt en liepen mee golvingen in het landschap en kregen zo hun kronkelige verloop.

Op bijgaande kaartjes uit 1920 en 1940 zijn de oorspronkelijke verschillen in het gebied goed te zien.

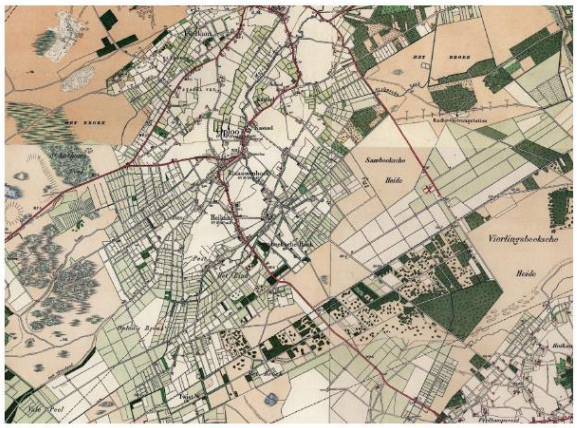

1920

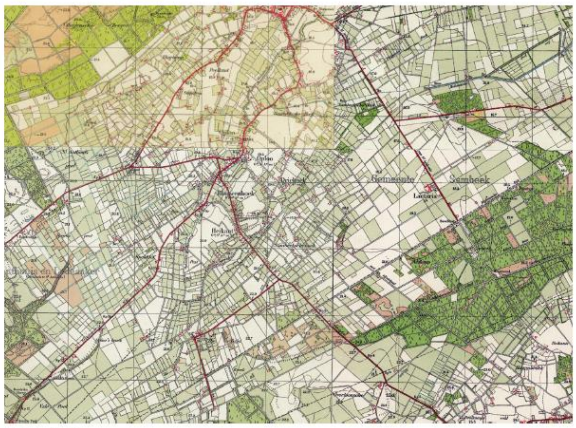
1940

Het gebied ten zuidoosten van Oploo was te arm voor agrarisch gebruik. Hier lagen de podzolgronden, waar vooral heide groeide. Na 1850 is gestart met de ontginning van deze gronden. De eerste ontginningen waren kleinschalig. Dit proces versnelde begin 20ste eeuw met verbeterde watertechnieken en de uitvinding van kunstmest. Dan zien we grootschaligere ontginningen, die vervolgens recht en rationeel werden ingericht.

Landschapstypen

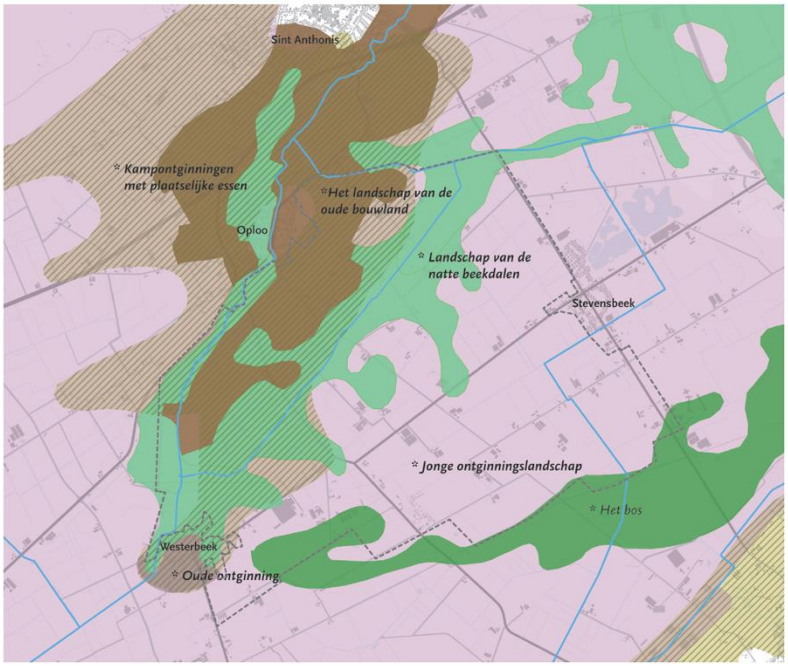

Bebouwing en groenstructuren

Kaart met agrarische panden/ boerderijen

De verdeling in het landschap zien we nog altijd terug in de verkaveling van de agrarische percelen en de verspreiding van de bebouwing in het gebied. Op bijgaande kaart zien we de agrarische bedrijven in het gebied. Aan de noordzijde van het gebied wat meer geconcentreerd aan de linten rond het oude bouwland, aan de zuidzijde verspreide erven.

Ook de groenstructuren kennen nog altijd verschillen, hoewel dat met de ruilverkaveling enigszins is afgezwakt. In het noordelijke deel is de verdichte rand van de oud bouwlanden nog altijd herkenbaar. We zien hier linten met erven, erfbeplantingen, enkele houtwallen en singels met allerlei doorzichten naar de open akker daartussen. Daarnaast zien we een duidelijk hoogteverschil tussen het oude bouwland en het beekdal van de Strijpsebeek.
In het zuidelijke deel zien we allerlei bospercelen en houtwallen. In het middendeel bestaat de groenstructuur grotendeels uit bomenlanen en enige erfbeplanting. De bomenlanen zijn beschermde structuren. Ten westen van de Kloosterstraat / Stevensbeeksestraat loopt van zuid naar noord een stevige groenstructuur langs de afwatering.

Groen

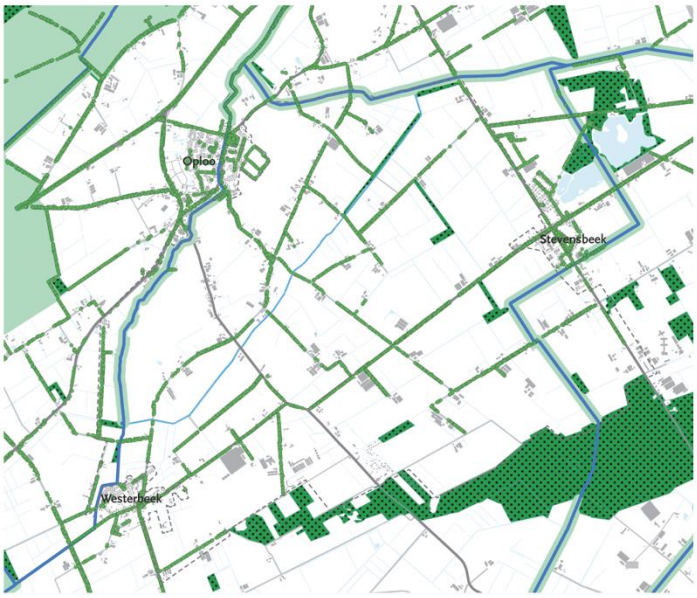

Ook in bebouwing is een onderscheid te maken in oudere landschappen en de nieuwere ontginningen. De typische bebouwingen in het gebied zijn te vinden in bijgaand kader.

Typische bebouwing buitengebied

Woningen aan een oude weg

Hieronder zien we een aantal voorbeelden van boerderijen aan oudere wegen, zoals de Loonsweg en de Deurnseweg. Opvallend is de hoeveelheid langgevelboerderijen in het buitengebied. Een langgevelboerderij is een rechthoekig boerderijtype waarbij voorhuis, stal en schuur aan elkaar zijn gebouwd en alle deuren geplaatst zijn in de lange gevels.

Woningen aan een nieuwe weg

Hieronder zien we een aantal voorbeelden van boerderijen aan een jongere weg zoals de Lindelaan. Hoewel de woning op de bovenste foto uit de jaren 50 komt en de woningen in de foto's daaronder uit de jaren 2000 en 2010, zien we dat nog steeds het karakter de langgevelboerderij: van vrije lage bebouwing met de lange kant parallel aan de weg behouden is gebleven.

Recreatieroutes en functies

Het gebied wordt doorsneden door meerdere recreatieroutes. Op onderstaande kaart staan de knooppuntenroutes die door het gebied lopen. Ook komen er enkele recreatie en horeca functies voor in en rond het gebied.

Recreatieve routes en voorzieningen

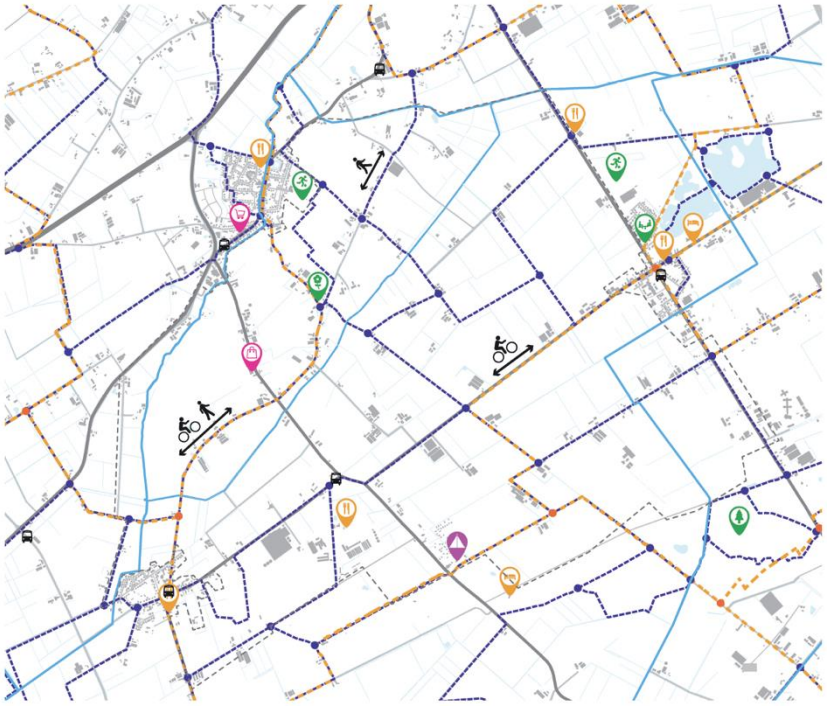

In een landelijke omgeving wandelt en fietst men graag. Op deze kaart zijn de wandel- en fietsnetwerken te zien die door het gebied Oploo-Westerbeek-Stevensbeek lopen.

Met icoontjes zijn de voorzieningen aangegeven. De meeste voorzieningen bevinden zich in de drie dorpen.

Legenda

- Wandelnetwerken
- Wandelnetwerkenknooppunten
- Fietsnetwerk
- Fietsnetwerkknooppunt
- Bushalte
- Camping Duivenbos
- Hotel
- Horeca
- Winkel
- Supermarkt
- Sportveld
- Speltuin
- Park
- Bos

Oploo, Westerbeek en Stevensbeek zijn in een heel verschillende tijd ontstaan. In onderstaand kader staat in het kort de ontstaansgeschiedenis van de drie dorpen.

Korte geschiedenis van de dorpen

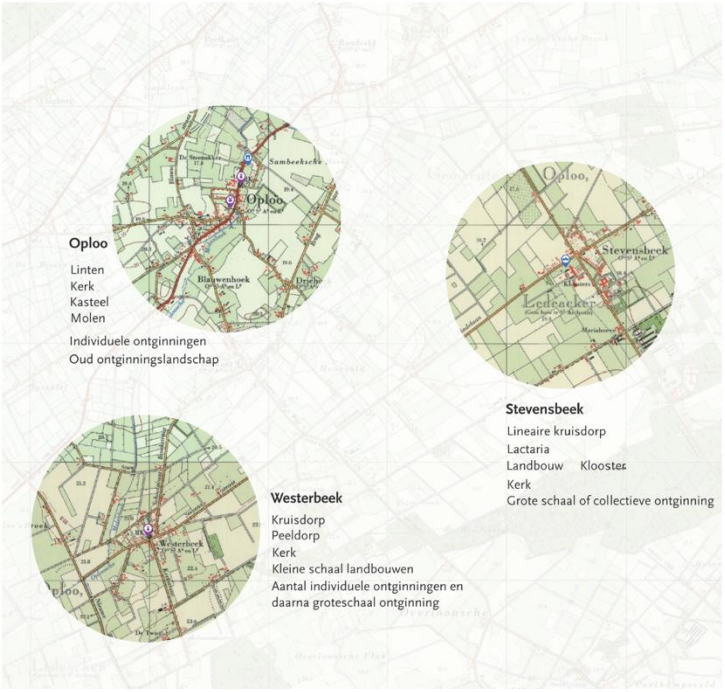

Oploo

Oploo begon eind 14e eeuw als Heerlijkheid. Naar alle waarschijnlijkheid heeft Heer Gerrit de Vette toen een kasteel laten bouwen, dat geleidelijk werd uitgebreid. Van de 16e eeuw tot 1750 was de heerlijkheid in bezit van het geslacht Van Steenhuijs. De familie gebruikte het kasteel als jachtslot. De laatste bewoner van het kasteel, vrijvrouw van Heumen en Oploo, Lucretia van der Noot, zorgde ervoor dat Oploo een zelfstandige parochie werd. Ze schonk grond aan de bewoners waarop zij een school en een kerk konden bouwen.

Westerbeek

150 jaar geleden bevonden zich op de plek van Westerbeek heidevelden, waar schapen rond liepen en turf werd gestoken. In 1858 bouwde de eerste pionier een huis. Anderen volgden snel. Ontginningen begonnen in 1891 en werden afgerond in 1925. In 1911 kreeg Westerbeek een kleine melkfabriek, in 1921 een schooltje en in 1922 een kerk.

Stevensbeek

Stevensbeek dankt haar ontstaan aan modelboerderij Lactaria. Die werd in 1910 te midden van de heidevelden gebouwd en moest het land ontginnen. In 1933 kocht de toenmalige burgemeester van Sambeek, Piet Stevens, de boerderij over. Hij transformeerde het Lactaria in een klooster: de gronden werden opgesplitst en een van de stallen werd omgebouwd tot openbare kerk. De broeders en zusters die op het landgoed kwamen wonen gingen zich bezighouden met de zielenzorg van vijfentwintig pioniersfamilies. Dit was het begin van het katholieke dorpje Stevensbeek, vernoemd naar burgemeester Piet Stevens.